

ZGODBE: RANKO

Ime: **RANKO**

Priimek: **KRSTIČ**

Starost: **30**

Država porekla: **BOSNA**

Živi v **Sloveniji** od: **1993**

KRATEK POVZETEK

Ranko in njegova družina so živeli v okolici Bihaća. Ko je vojna izbruhnila, je bil Rankov oče zaposlen v Sloveniji in z njim je živela Rankova mlajša sestra. Leta 1993 sta Ranko in njegova mati prispela k družini (v Slovenijo sta prišla) kot begunca. Tam sta dobila »karto začasne zaščite«, začasno begunsko karto, kar jima je omogočilo, da sta bila deležna nujne medicinske pomoči (a ne tudi zobozdravstvene pomoči) ter sta lahko uživala še nekatere druge pravice. Toda Ranko se denimo ni mogel vpisati v šolo, ki si jo je izbral, kajti, dejali so, da nima slovenskega državljanstva. Tako je zaključil srednjo tehniško šolo in kasneje je študiral medicino. Danes je zdravnik. Pripravlja se na strokovni izpit. Poročil se je s Slovenko. Čuti se sprejetega in spoštovanega zaradi poklica, ki ga opravlja, a čustveno ni integriran. Postal je vzornik, vzor begunca, morda tudi zato, ker je hiper socializiran? Zmeraj naredi, kar pričakujejo od njega, saj je motiviran »od zunaj«, ne od znotraj. Tako, da emocionalno gledano ne moremo reči, da pripada. Emocionalno je Ranko razseljena oseba. Kadar govorimo o integraciji (če je ta mogoča!), velja pomisliti tudi na emocionalno plat begunstva.

»PRIČEL SEM PRIPADATI TAKRAT, KO SEM SPOZNAL SVOJO BODOČO ŽENO.«

Družina je živela v bližini Bihaća. Oče je bil zaposlen v Sloveniji, ko je izbruhnila vojna. Oče in sestra sta živela v Sloveniji, mama in Ranko pa sta tja prispela leta 1993 kot begunca. Beguncev s Hrvaške in Bosne takrat niso obravnavali kot tradicionalne begunce, njihov status ni bil povsem jasen. Begunci s Hrvaške so bili obravnavani kot razseljene osebe, begunci iz Bosne so dobili status začasnega begunca. Ko so prišli v Slovenijo, so se registrirali pri Slovenskem Rdečem križu. Tam so dobili registracijsko izkaznico in s tem različne oblike pomoči. Bosanskih beguncev niso obravnavali v skladu z Ženevsko konvencijo o beguncih. Njihove pravice so bile omejene. Prejeli so nujno medicinsko pomoč, imeli so pravico do prehrane, nastanitve in humanitarne pomoči, a pravice do dela niso dobili. Kasneje so Ranku povedali, da je bilo 71 % beguncev, ki so tako prišli v Slovenijo, Muslimanov, 20 % med njimi je bilo Hrvatov. Leta 1997 naj bi se vrnil v Bosno, a kaj, ko tam ni bilo ničesar več. Dom je bil uničen in povratak v Bosno ni bil mogoč. Ranko je bil dober učenec v osnovni in srednji šoli, kakor tudi na fakulteti. Naredil je vse, kar so od njega pričakovali, a čustveno se ni mogel prilagoditi. Danes je Ranko zdravnik, ki končuje specializacijo. S profesionalnega vidika lahko rečemo, da je povsem integriran, cenjen, a čustveno ne ve, kako bi. Pričel je pripadati novemu okolju šele, ko je spoznal svojo bodočo ženo Slovenko, saj so ga dobro sprejeli tudi ženini prijatelji in družina. Misli, da ga ne sprejemajo kot celo bitje, sprejemajo ga zaradi poklica, ki ga opravlja. Misli pa, da je za to kriv sam. Da je malce poseben in da nenehno hoče nemogoče.

ZGODBE: RANKO

SPOPAD

Morda bi lahko razumeli kako se je počutil, razumeli, kako se je počutil, če si zamislimo otroka, ki mu iznenada odvzamejo majhne in velike stvari, vse hkrati. Otroka, ki zgubi prijatelje, sošolce, ljubeče sosede, zgubi občutek varnosti, ki mu ga je dajala njegova ulica, igrišče, kjer se je igral z najboljšim prijateljem. Otrok, ki zbeži, ker se počuti ogroženega. Otrok, ki ga mučijo nočne more. Njegove nočne more so posebne. Ne more se zbuditi in jih preprosto pozabiti. Takšen otrok ne razume, kaj se dogaja okrog njega. Le upa lahko, da se bo morda nekega dne vse skupaj končalo. Razumeti moramo tega otroka, ki se bolj kot za svoje življenje boji za življenje matere, očeta, sestre. Takšen otrok se takoj nauči pozabiti, da je zunaj hladno, da je lačen, da je zaspan. Takšen otrok poskuša biti pogumen in hitro odraste. Takšno izkustvo ostane za zmeraj zapečaten v njegovi duši. Ranko in njegova mati sta počakala nekaj časa in se nato pridružila očetu in sestri. In tako sta nekega dne, leta 1993, sedla na avtobus in čudežno so ju evakuirali. S seboj sta vzela nekaj prtljage, a ne veliko. Nekaj hrane, zelenjavno pito in nista vedela, kam gresta in za kako dolgo. Avtobus so na meji ustavili. Rankova mati je bila brez potnega lista, tudi Ranko ga ni imel. Bil je deček in zanj je bilo to prvo potovanje v »inozemstvo«. A imela sta s seboj neke vrste spričevalo, ki je izkazovalo, da oče dela v Sloveniji in da bo zanju poskrbljeno. Ko sta prispela v Ljubljano, sta ju pričakala oče in sestra in tako jima ni bilo treba iti v begunski zbirni center. Njuno potovanje je bilo na videz običajno potovanje.

PRIPADATI NOVI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Ranko se še zmeraj ni odločil, kje bo živel. Misli, da je povsem običajno, da je končal osnovno in srednjo šolo, da se je prebil skozi študij na univerzi in se poročil. Vendar Ranko se še ni odločil, končuje specializacijo. Kasneje bo

videl, kako bo . . . Zmeraj ista zgodba . . . »Potem bom videl . . . Rad bi se vrnil v Bosno, a pod pogojem, da se politična in ekonomska situacija izboljšata.« Ostaja v stiku z Bosno. Zelo si prizadeva, a ni lahko, prijatelji in sosede so odšli. Zdaj ima Ranko slovensko državljanstvo, kajti že njegov oče je bil slovenski državljan. Ima tudi nov potni list in mu je laže potovati kot nekoč. Ko so denimo šli na maturantski izlet, je potreboval cel niz viz. Misli, da je pričel pripadati Sloveniji takrat, ko je spoznal bodočo ženo, njene prijatelje in njeno družino. Ko je pričel iskati delo, je imel nekaj težav. Čutil je, da so bili Slovenci bolj dobrodošli, a to ni bilo zmeraj tako. Tam, kjer zdaj dela, ima šefa, za katerega misli, da bi sprejel kogarkoli pod pogojem, da dela dobro, da ima znanje in spretnosti, ki so potrebne. Občutil je diskriminacijo, ko se je želel vpisati v gimnazijo in so mu povedali, da ne bo mogoče, ker nima slovenskega državljanstva. Tako kot njegov oče, se je vpisal v srednjo tehniško šolo, kar je bilo v redu, a ta študij ga ni zanimal. Potem se je vpisal na Fakulteto za strojništvo in spoznal, da ta študij ni zanj. Tako je spremenil smer študija in se vpisal na Medicinsko fakulteto. Med študijem je bila njegova povprečna ocena zelo visoka, 9,5 od možnih deset točk. Zdaj ima v svojem krogu izobražene ljudi in v svojem krogu se ne počuti diskriminiranega. Še zmeraj pa je prepričan, da je slovenska družba zelo zaprta. Na ravni ustanov in služb ni imel posebnih težav. Le enkrat je naletel na zdravnico, ki je dejala, da ga ne more zdraviti in naj gre nazaj v Bosno, kamor spada. Danes so ga Slovenci sprejeli in njegov rahel naglas jih ne moti. »Verjetno je temu tako, ker sem zdravnik in profesionalno gledano sem dober. Zaradi tega me sprejmejo. Emocionalno? Emocionalno sprejet? Ne vem, kaj naj rečem. Emocionalno

»Najti stvar, ki te pritegne/zanima je zelo pomembno.«

ZGODBE: RANKO

pripadam Bosni, Hrvaški ali pa ne pripadam/spadam nikamor. Rekel bi, da Slovence zanima, kaj imajo, kaj posedujejo, zanima jih, če napredujejo. Kako naj rečem, Slovenci so tako bolj poslovno usmerjeni.«

MEJNIKI NA POTI IN STRATEGIJE

Odločilnih dejstev in trenutkov je bilo veliko. Najprej dejstvo, da ju je z materjo ob prihodu podprl oče, da je dobil slovensko državljanstvo, da ni ostal na Fakulteti za strojništvo, da se je odločil za medicino, ki ga je privlačila. Pomembno je bilo, da je srečal svojo bodočo ženo, ki je Slovenka. Toda Ranko poudari, da se je težko emocionalno vključiti v slovensko družbo, še posebej nekemu, ki ni pribežal iz urbanega okolja in iz Bosne, marveč z dežele, kjer so odnosi pomembni in se negujejo sleherni dan.

»Emocionalno?
Emocionalno
pripadam Bosni, Hrvaški
ali pa ne pripadam/
spadam nikamor.«